

ΓΚΥ ΝΤΕ ΜΩΠΑΣΣΑΝ

ΤΟ ΒΑΡΕΛΑΚΙ

Ο κυρ-Σικό, ο πανδοχέας της Επρεβίλ, σταμάτησε την άμαξα του μπροστά στην αγροικία της κυρά-Μαλιουάρ. Ήταν ένα σαραντάρης μεγαλόσωμος λεβεντάθρωπος, κόκκινος και κοιλαράς που περνιόταν για πονηρός. Έδεσε το άλογο του στο δοκάρι του φράχτη και μπήκε στην αυλή. Είχε ένα χτήμα που συνόρευε με τα χωράφια της γριάς και που τα ορεγόταν καιρό τώρα. Είκοσι φορές είχε επιχειρήσει να τα αγοράσει μα η κυρά-Μαλιουάρ αρνιόταν πεισματικά.

«Εδώ γεννήθηκα, εδώ και θα πεθάνω», έλεγε.

Τη βρήκε να καθαρίζει πατάτες μπροστά στην πόρτα της. Ήταν εβδομήντα δύο χρονών, στεγνή, ρυτιδιασμένη, κυρτωμένη αλλά ακούραστη σαν κοπέλα. Ο Σικό τη χτύπησε φιλικά στην πλάτη και κάθισε πλάι της σ ένα σκαμνί.

-Λοιπόν γιαγιά, από υγεία καλά πάμε;

-Ας τα λέμε καλά, κι εσύ κυρ-Προσπέ;

-Ε, κάποιον πόνοι, χωρίς δαύτους θα ήμουνα περίφημα.

-Ας είναι, τόσο το καλύτερο!

Και μετά δεν είπε τίποτε άλλο. Ο Σικό την κοίταζε να κάνει τη δουλειά της. Τα γαμψά, ροζιασμένα της δάχτυλα, σκληρά σαν δαγκάνες καβουριού, άρπαζαν σαν τσιμπίδες τους γκριζωπούς κονδύλους από ένα καλάθι και τους περιέστρεφε ζωηρά στα χέρια της, αφαιρώντας μακριά λουρίδες

φλούδας με τη λεπίδα ενός παλιού μαχαιριού. Κι όταν η πατάτα είχε καθαριστεί, την έριχνε σε ένα κουβά με νερό. Τρεις ξεθαρρεμένες κότες πλησίαζαν, η μια μετά την άλλη, μέχρι τις φούστες της για να μαζέψουν τα φλούδια κι ύστερα το βάζανε στα πόδια με την λεία στο στόμα.

Ο Σικό έδειχνε αμήχανος, διστακτικός, ανήσυχος, κάτι ήθελε να πει και δεν τα κατάφερνε. Στο τέλος το αποφάσισε:

-Το λοιπόν, δεν μου λες κυρα-Μαλιουάρ

-Τι μπορώ να κάνω δια λόγου σου;

-Αυτό το αγρόκτημα, επιμένεις πάντα να μην θέλεις να μου το πουλήσεις;

-Όχι, μην υπολογίζεις σε αυτό καθόλου, τα είπαμε τα ξανάπαμε, μην επανέρχεσαι.

-Είναι που έχω βρει μια λύση που θα βόλευε και τους δυο μας.

-Τι λύση;

-Άκουσε με, μου το πουλάς κι ωστόσο το κρατάς εσύ. Με εννοείς; πρόσεξε τι σου λέω!

Η γριά σταμάτησε να ξεφλουδίζει τις πατάτες και στύλωσε πάνω του τα ζυηρά της μάτια με τα ζαρωμένα τους βλέφαρα.

Εκείνος συνέχισε:

-Εξηγούμαι. Κάθε μήνα θα σου δίνω εκατόν πενήντα φράγκα, ακούς καλά; Κάθε μήνα θα σου φέρνω εδώ τριάντα ασημένια τάληρα. Και να ξέρεις, δεν αλλάζει τίποτε για σένα, απολύτως τίποτε. Εσύ απλά τσεπώνεις τα χρήματα σου, σε βολεύει έτσι;

Την κοιτούσε με χαρωπό, κεφάλτο ύφος.

Η γριά τον έκοβε καχύποπτα, ψάχνοντας να βρει την παγίδα. Ρώτησε:

-Αυτά για μένα.. αλλά εσύ τι θα κερδίσεις.. το αγρόκτημα αυτό δεν σου το δίνω με τίποτε.

Ο πανδοχέας αποκρίθηκε:

-Μη χολοσκάς για αυτό. Μείνε όσο ο μεγαλοδύναμος σε αφήσει να ζήσεις.

Είσαι στο σπίτι σου. Απλώς θα μου κάνεις ένα μικρό χαρτί στον

συμβολαιογράφο ώστε μετά από σένα να έρθει σε μένα. Παιδιά δεν έχεις, μόνο κάτι ανίψια που δεν συμπαθείς καθόλου. Σε βολεύει αυτό, έτσι δεν είναι; Κρατάς το βιος σου για όλη σου την ζωή και εγώ σου δίνω τριάντα τάληρα το μήνα, καθαρό κέρδος για σένα.

Η γριά παρέμενε ξαφνιασμένη, ανήσυχη έχοντας ωστόσο μπει σε πειρασμό. Είπε:

-Δε λέω δα και όχι. Μόνο που θέλω να το σκεφτώ για να πάρω την απόφαση. Έλα να τα ξαναπούμε στα μέσα της επόμενης εβδομάδας, θα σου έχω τότε την απάντησή μου.

Ο Σικό σηκώθηκε και έφυγε ευχαριστημένος, σαν βασιλιάς που μόλις κατέκτησε μια αυτοκρατορία. Η κυρά-Μαλιουάρ απέμεινε συλλογισμένη. Δεν έκλεισε μάτι εκείνη την νύχτα, για τέσσερις μέρες βρέθηκε σε μεγάλο αναβρασμό. Φοβόταν για κάτι κακό σε όλα αυτά όμως η σκέψη των τριάντα τάληρων κάθε μήνα, αυτού του ιερού χρήματος που θα της ερχόταν ουρανοκατέβατα την έκανε να λιώνει από λαχτάρα.

Πήγε λοιπόν και βρήκε τον συμβολαιογράφο και του αφηγήθηκε τα καθέκαστα. Αυτός την συμβούλεψε να δεχτεί την πρόταση του Σικό αλλά να του ζητήσει 50 ασημένια τάληρα αντί για 30, αφού το αγρόκτημα της άξιζε το λιγότερο 60.000 φράγκα. «Αν ζήσεις 15 χρόνια θα του έχει στοιχίσει μόνο 45.000, πάλι κερδισμένος θα είναι» της είπε.

Η γριά αναρίγησε στη σκέψη αυτών των πενήντα τάληρων το μήνα όμως ακόμη δυσπιστούσε επειδή φοβόταν χίλια δυο απρόβλεπτες καταστάσεις και κάποια κρυμμένη πονηριά. Έμεινε ως το βράδυ στο συμβολαιογραφείο κάνοντας ερωτήσεις και αδυνατώντας να πάρει μια απόφαση. Τελικά παράγγειλε να της ετοιμάσουν το συμφωνητικό και επέστρεψε ταραγμένη στο σπίτι όπου ήπιε 4 ποτήρια μηλίτη για να συνέλθει.

Όταν την συμφωνημένη ημέρα ήρθε ο Σικό για να πάρει την απάντηση, τον άφησε για πολύ ώρα να παρακαλάει, δηλώνοντας του πως δεν ενδιαφέρεται

ενώ μέσα της την έτρωγε ο φόβος και η αγωνία αν θα της δώσει τα 50 τάληρα. Τελικά και καθώς εκείνος επέμενε, του εξέθεσε τις αξιώσεις της. Ο Σικό αναπήδησε απογοητευμένος και αρνήθηκε. Τότε για να τον πείσει ξεκίνησε να επιχειρηματολογεί πάνω στην πιθανή διάρκεια της ζωής της -Δεν μου απομένουν περισσότερα από 5-6 χρόνια ζωής, είμαι ήδη 73 και όχι τόσο θαλερή πια. Τις προάλλες νόμισα πως θα πέθαινα. Θαρρούσα πως είχε αδειάσει το κορμί μου και χρειάστηκε να με μεταφέρουν στο κρεβάτι. Όμως τον Σικό δεν τον τύλιγες εύκολα.

-Ας τα αυτά παμπόνηρη, είσαι γερή σαν το καμπαναριό της εκκλησίας, θα φτάσεις τουλάχιστον τα 110, εσύ θα με θάψεις, να είσαι βέβαιη.

Ολόκληρη η μέρα χάθηκε σε τέτοιες συζητήσεις, και καθώς η γριά δεν υποχωρούσε, ο πανδοχέας αναγκάστηκε να δεχτεί τελικά τα 50 τάληρα. Υπογράψανε το συμφωνητικό την επομένη με την κυρά-Μαλιουάρ να ζητάει ακόμη 10 τάληρα για ρεγάλο.

Τρία χρόνια περάσανε και η κυρά-Μαλιού ήταν μια χαρά. Έμοιζα να μην έχει γεράσει ούτε μία μέρα κι ο Σισό απελπιζόταν. Του φαινόταν πως πλήρωνε αυτό το ποσό εδώ και μισό αιώνα, πως τον είχαν ξεγελάσει, τον είχαν κλέψει και καταστρέψει. Από καιρό σε καιρό επισκεπτόταν την τσιφλικού όπως πάμε τον Ιούλιο στα χωράφια για να δουν αν ωρίμασαν τα στάχια. Εκείνη τον δεχόταν με μεγάλη πονηριά στο βλέμμα. Θα έλεγε κανείς πως χαιρόταν που του την είχε φέρει, αυτός ξανανέβαινε στην άμαξά του μουρμουρίζοντας:

«Δεν λέει να φοφήσει η παλιοκαρακάξα»

Δεν ήξερε τι να κάνει, του ερχόταν να την πνίξει όταν την έβλεπε. Την μισούσε με ένα άγριο, ύπουλο μίσος, το μίσος του χωριάτη που τον είχαν κοροϊδέψει. Έψαχνε λοιπόν για κάποιο κόλπο.

Τελικά μια μέρα ξανάρθε να την βρει τρίβοντας τα χέρια του, όπως την πρώτη φορά που της είχε προτείνει τη συναλλαγή. Κι αφού κουβέντισαν για λίγο της είπε:

-Για πες μου καλή γιαγιά, γιατί δεν περνάς από το σπίτι μου για φαγητό όταν έρχεσαι στην Επρεβίλ; Όλοι έχουνε να το λένε πως τάχατες πως δεν είμαστε φίλοι κι αυτό με στεναχωρεί. Το ξέρεις πως δεν θα πληρώσεις τίποτα, δεν θα τσιγκουνευτώ εγώ ένα τραπέζι. Όσο το λέει η καρδιά σου να έρχεσαι ελεύθερα, σαν το σπίτι σου, χαρά μου θα είναι.

Η κυρά-Μαλιούρ δεν περίμενε να της το πουν δυο φορές και την μεθεπόμενη καθώς πήγαινε στο παζάρι με τη σούστα της την οποία οδηγούσε ο υπηρέτης της, ζήτησε να πάνε στο σπίτι του κυρ-Σικό όπου απαίτησε το γεύμα που της είχα ταγμένο.

Ενθουσιασμένος ο πανδοχέας την φέρθηκε σαν μεγάλη κυρία. Της σέρβιρε κοτόπουλο, λουκάνικο, σπληνάντερο, μπουτάκι αρνίσιο και λαρδί με λαχανικά. Όμως αυτή δεν έβαλε μπουκιά στο στόμα της, λιτοδίαιτη καθώς ήταν από παιδί, έφαγε μόνο λίγη σούπα και ψωμί αλειμμένο με βούτυρο. Ο Σικό την ζόρισε να φάει περισσότερο αλλά εκείνη αρνήθηκε. Του αρνήθηκε και τον καφέ και τότε εκείνος τη ρώτησε:

-Ε τουλάχιστον ένα ποτηράκι θα το πιείς, έτσι;

-Ε ναι, όσο για αυτό, δεν λέω όχι.

Κι εκείνος φώναξε δυνατά να τους φέρουν το καλύτερο, το πιο δυνατό πορτό. Η καλή μας η γυναίκα ξεκίνησε να το πίνει με μικρές γουλιές παρατείνοντας την απόλαυση της. Όταν άδειασε το ποτήρι, το άφησε κάτω και δήλωσε:

-Αυτό είναι ποτό.

Δεν είχε προλάβει να αποσώσει την πρότασή της και ο Σικό της είχε βάλει ένα δεύτερο ποτήρι. Πήγε αρχικά να αρνηθεί αλλά τελικά ενέδωσε και το ήπιε κι αυτό σιγά-σιγά απολαμβάνοντας το. Της έβαλε και τρίτο ποτήρι κι εκείνη αρνήθηκε, ο Σικό επέμεινε:

-Είναι σαν να πίνεις γαλατάκι, εγώ πίνω δέκα, δώδεκα ποτήρια την ημέρα και δεν με πειράζει, κατεβαίνει σαν ζάχαρη. Τίποτε στην κοιλιά, τίποτε στο κεφάλι. Εκείνη το είχε πολύ όρεξη και υποχώρησε, ήπια το μισό τούτη τη φορά.

Ο Σικό σε μια έξαρση γενναιοδωρίας φώναξε:

-Στάσου, αφού σου αρέσει τός, θα σου δώσω ένα βαρελάκι, μόνο και μόνο για να σου δείξω πως είμαστε πάντο δυο καρδιακοί φίλοι.

Η καλή γυναίκα δεν είπε όχι κι έφυγε ζαλισμένη και χαρούμενη. Την επομένη ο πανδοχέας μπήκε στην αυλή της γυναίκας κρατώντας ένα βαρελάκι με ποτό. Την έβαλε να το δοκιμάσει για να της αποδείξει πως της έφερνε από αυτό που έπιναν και την προηγούμενη, ήπιαν και 3 ποτηράκια για να το γιορτάσουν. Φεύγοντας της είπε:

-Να ξέρεις, σαν τελειώσει έχει κι άλλο από αυτό, να μην στεναχωριέσαι καθόλου, δεν είμαι τσιγκούνης εγώ, όσο γρηγορότερα τελειώσει τόσο πιο ευχαριστημένος θα είμαι.

Επέστρεψε ύστερα από 4 ημέρες την πλησίασε και έσκυψε να μυρίσει το χνώτο της. Το πρόσωπο του έλαμψε καθώς αναγνώρισε το οινόπνευμα στην ανάσα της.

-Θα με κεράσεις ένα ποτηράκι; Της είπε και ήπιαν 3 ποτηράκια.

Σύντομα διαδόθηκε στην περιοχή ότι η κυρα-Μαλιουάρ τα κοπανούσε για τα καλά, ξεκίνησαν να την μαζεύουν πότε στην κουζίνα της, πότε στην αυλή και πότε στους γύρω δρόμους, και να την κουβαλούν σηκωτή σπίτι της.

Ο Σικό σταμάτησε να την επισκέπτεται και όταν της μιλούσαν για αυτήν έλεγε με θλιμμένο πρόσωπο.

-Τι κρίμα, στην ηλικία της, να έχει πάρει αυτό το συνήθειο. Βλέπετε σαν γεράσει κανείς είναι ανήμπορος. Έτσι που πάει θα την πάθει στο τέλος.

Και πραγματικά την έπαθε. Πέθανε το επόμενο χειμώνα, προς τα Χριστούγεννα, μετά που έπεσε τύφλα στο μεθύσι κι έμεινε για ώρα πάνω στο χιόνι.

Ο κυρ-Σικό κληρονόμος το αγρόκτημα δηλώνοντας:

-Αυτή η παλιοχωριάτα αν δεν το έτσουζε, θα ζούσα καμιά δεκαριά χρόνια ακόμα.

Η ΔΙΑΘΗΚΗ

(από το σχολικό βιβλίο σε μτφρ. Φοίβος Ι. Πιομπίνος)

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΚΑΙ Η ΚΥΡΙΑ ΣΕΡΜΠΟΥΑ αποτελείωναν το γεύμα τους, με ύφος δύσθυμο, ο ένας απέναντι στον άλλο.

Η κυρία Σερμπουά, μια μικροκαμωμένη ξανθούλα με ροδαλή επιδερμίδα, γαλανά μάτια, απαλές κινήσεις, έτρωγε αργά χωρίς να σηκώνει το κεφάλι της, σαν να την απασχολούσε μια θλιβερή κι επίμονη σκέψη.

Ο Σερμπουά, ψηλός, δυνατός, με φαβορίτες και ύφος υπουργού ή επιχειρηματία, φαινόταν νευρικός και συλλογισμένος.

Τελικά είπε, σαν να μονολογούσε:

«Είναι πολύ παράξενο στ' αλήθεια!»

«Τι πράγμα, καλέ μου;» ρώτησε η γυναίκα του.

«Του ο Βωντρέκ δε μας άφησε τίποτα».

Η κυρία Σερμπουά κοκκίνισε· κοκκίνισε απότομα, σαν να απλώθηκε ξαφνικά ένα ροζ πέπλο στο δέρμα της από το λαιμό προς το πρόσωπο, και είπε:

«Ίσως υπάρχει καμιά διαθήκη στο συμβολαιογράφο. Μα πού να το ξέρουμε;»

Έδειχνε όμως στην πραγματικότητα να το ξέρει. Ο Σερμπουά απάντησε: «Ναι, είναι πιθανό. Γιατί εν τέλει ο εργένης μας αυτός ήταν ο καλύτερος φίλος και για τους δυο μας. Δεν ξεκολλούσε απ' το σπίτι μας, έτρωγε εδώ τα βράδια μέρα παρά μέρα. Ξέρω πολύ καλά πως σου έκανε πολλά δώρα και πως αυτό ήταν ένας τρόπος, μεταξύ άλλων, να ξεπληρώνει τη φιλοξενία μας· όμως, μα την αλήθεια, όταν έχεις φίλους σαν κι εμάς, τους σκέφτεσαι στη διαθήκη σου. Είναι βέβαιο πως, εάν είχα αισθανθεί εγώ άρρωστος, θα είχα κάνει κάτι γι' αυτόν, μολονότι εσύ είσαι η φυσική κληρονόμος μου».

Η κυρία Σερμπουά είχε τα μάτια κατεβασμένα. Και καθώς ο σύζυγός της λιάνιζε ένα κοτόπουλο, φύσηξε τη μύτη της όπως τη φυσάμε όταν κλαίμε.

Εκείνος εξακολούθησε: «Εν τέλει είναι πιθανό να υπάρχει μια διαθήκη στο συμβολαιογράφο και κάποιο μικρό κληροδότημα για μας. Δε θα μ' ενδιέφερε κάτι το σπουδαίο· ένα ενθύμιο, απλώς ένα ενθύμιο, μια σκέψη, για να πειστώ ότι ένιωθε στοργή για μας».

Τότε η γυναίκα του είπε με διστακτική φωνή: «Εάν θέλεις, μετά το φαγητό, πάμε στου κυρίου Λαμανέρ και θα ξεκαθαρίσει το ζήτημα».

«Ναι, δεν βλέπω τίποτα καλύτερο» είπε εκείνος.

Και καθώς είχε δέσει μια πετσέτα γύρω απ' το λαιμό του, για να μη λερώσει με σάλτσα τα ρούχα του, έμοιαζε μ' έναν αποκεφαλισμένο που μιλούσε, με τις ωραίες φαβορίτες του να ξεχωρίζουν μαύρες πάνω στο λευκό ύφασμα και το πρόσωπό του σαν ενός μετρ ντ' οτέλ σε μεγάλο οίκο.

Όταν μπήκαν στο συμβολαιογραφείο του κυρίου Λαμανέρ, παρατηρήθηκε κάποια μικρή αναστάτωση ανάμεσα στους υπαλλήλους, κι όταν ο κύριος Σερμπουά έκρινε σκόπιμο να πει το όνομά του, παρόλο που τον γνώριζαν πολύ καλά, ο πρώτος γραμματέας σηκώθηκε με ολοφάνερη προθυμία, ενώ ο δεύτερος χαμογελούσε.

Και οδήγησαν τον κύριο και την κυρία Σερμπουά στο γραφείο του αφεντικού.

Το αφεντικό ήταν ένα στρουμπουλό ανθρωπάκι, με κεφάλι σαν σφαίρα καρφωμένη σε μίαν άλλη σφαίρα, η οποία στηριζόταν σε δύο τόσο μικρά, τόσο κοντά πόδια, που σχεδόν έμοιαζαν κι αυτά με δύο σφαίρες.

Χαιρέτησε, τους κάλεσε να καθίσουν και, ρίχνοντας στην κυρία Σερμπουά ένα φευγαλέο συνωμοτικό βλέμμα, τους είπε:

«Τώρα μόλις εσκόπευα να σας γράψω για να σας παρακαλέσω να περάσετε από το γραφείο μου ώστε να σας γνωστοποιήσω τη διαθήκη του κυρίου Βωντρέκ που σας αφορά».

Ο κύριος Σερμπουά δεν άντεξε και είπε: «Το περίμενα».

Ο συμβολαιογράφος πρόσθεσε:

«Θα σας αναγνώσω αυτό το κείμενο, που είναι άλλωστε σύντομο».

Πήρε ένα χαρτί που βρισκόταν μπροστά του και διάβασε:

«Ο υπογεγραμμένος Πωλ Εμίλ Συπριέν Βωντρέκ, έχων σώας τας φρένας, εκφράζω εδώ την τελευταία μου θέληση.

»Επειδή ο θάνατος μπορεί να μας πάρει οποιαδήποτε στιγμή, επιθυμώ διά παν ενδεχόμενο να λάβω τα μέτρα μου, και γι' αυτό συντάσσω τη διαθήκη μου, η οποία θα κατατεθεί στο συμβολαιογραφείο του κυρίου Λαμανέρ.

»Καθώς δεν έχω άμεσους κληρονόμους, αφήνω ολόκληρη την περιουσία μου, που αποτελείται από χρηματιστηριακές αξίες ύψους τετρακοσίων χιλιάδων φράγκων και ακίνητα ύψους εξακοσίων χιλιάδων περίπου φράγκων στην κυρία Κλαιρ Ορτάνς Σερμπουά, χωρίς καμιά εκ μέρους της υποχρέωση ή οποιονδήποτε άλλο όρο. Την παρακαλώ να αποδεχθεί τη δωρεά αυτή ενός πεθαμένου φίλου εις ένδειξιν μιας αφοσιωμένης, βαθιάς και προσήκουσας στοργής.

Εγένετο εν Παρισίοις τη 15η Ιουνίου 1883
υπογραφή: Βωντρέκ»

Η κυρία Σερμπουά είχε χαμηλώσει το κεφάλι και παρέμενε ακίνητη, ενώ ο άντρας της κοίταζε εμβρόντητος μια το συμβολαιογράφο και μια τη γυναίκα του.

Ο κύριος Λαμανέρ, ύστερα από μια στιγμή σιωπής, είπε:

«Εξυπακούεται, κύριε, ότι η σύζυγος σας δεν μπορεί να αποδεχθεί αυτό το κληροδότημα χωρίς τη συγκατάθεσή σας».

Ο κύριος Σερμπουά σηκώθηκε. «Ζητώ πίστωση χρόνου για να το σκεφθώ» είπε.

Ο συμβολαιογράφος, που χαμογελούσε με κάποια δόση πονηριάς, υποκλίθηκε: «Καταλαβαίνω τους λόγους που μπορεί να σας κάνουν να διστάζετε, αγαπητέ κύριε. Ο κόσμος κάνει μερικές φορές κακόβουλες κρίσεις. Θέλετε να ξανάρθετε αύριο, την ίδια ώρα, για να μου δώσετε την απάντησή σας;»

Ο κύριος Σερμπουά υποκλίθηκε: «Ναι, κύριε, ες αύριον».

Χαιρέτησε με τσιριμόνιες, πρόσφερε το μπράτσο του στη γυναίκα του, που ήταν κατακόκκινη σαν παπαρούνα και κρατούσε τα μάτια της

πεισματικά χαμηλωμένα, και βγήκε με τόσο επιβλητικό ύφος που οι γραμματείς σάστισαν.

Μόλις επέστρεφαν στην κατοικία τους, ο κύριος Σερμπουά έκλεισε την πόρτα και είπε με στεγνή φωνή:

«Ήσουν ερωμένη του Βωντρέκ».

Η γυναίκα του, που έβγαζε το καπέλο της, στράφηκε με ένα τίναγμα:

«Τι; Εγώ;»

«Ναι, εσύ!... Δεν αφήνει κανείς ολόκληρη την περιουσία του σε μια γυναίκα χωρίς να...»

Εκείνη είχε γίνει κάτωχρη και τα χέρια της έτρεμαν λιγάκι καθώς προσπαθούσε να δέσει τις μακριές κορδέλες για να τις εμποδίσει να σέρνονται στο πάτωμα.

Μετά από λίγη σκέψη είπε: «Για στάσου... Είσαι τρελός... είσαι τρελός... Εσύ ο ίδιος δεν περίμενες, μόλις πριν από λίγο, ότι θα... θα σου... ότι θα σου άφηνε κάτι;...»

«Ναι, μπορούσε να μου αφήσει κάτι... εμένα,... τ' ακούς; σ' εμένα, αλλά όχι σ' εσένα...»

Τον κοίταξε κατάματα με τρόπο βαθύ και παράξενο, σαν να 'θελε να βρει κάτι εκεί μέσα, να ανακαλύψει το άγνωστο εκείνο του Όντος που δεν εξιχνιάζεται ποτέ και μόλις που μπορούμε να μαντέψουμε αστραπιαία, σε στιγμές που ο άλλος δε φυλάγεται, έχει αφεθεί ή δεν προσέχει, και είναι σαν ν' αφήνει μισάνοιχτες πόρτες προς τα μυστηριώδη εσώψυχά του· και είπε αργά:

«Νομίζω εντούτοις πως... αν..., πως θα φαινόταν τουλάχιστον παράξενο, ένα τόσο σπουδαίο κληροδότημα εκ μέρους του.. σ' εσένα».

«Γιατί;» έκανε εκείνος απότομα, σαν άνθρωπος που διαψεύστηκε στις προσδοκίες του.

«Γιατί έτσι» είπε εκείνη κι έστρεψε το κεφάλι της, σαν να την είχε καταλάβει κάποια αμηχανία· ύστερα σώπασε.

Ο άντρας της άρχισε να πηγαινοέρχεται με γρήγορα βήματα.

«Δε θα δεχτείς κάτι τέτοιο, υποθέτω!» της είπε.

«Ασφαλώς» αποκρίθηκε εκείνη αδιάφορα. «Εν τοιαύτη περιπτώσει δεν αξίζει τον κόπο να περιμένουμε ως αύριο· μπορούμε να ειδοποιήσουμε αμέσως τον κύριο Λαμανέρ».

Ο Σερμπουά στάθηκε μπροστά της, κι έμειναν να αλληλοκοιτάζονται για λίγο στα μάτια από πολύ κοντά, προσπαθώντας να δουν, να μάθουν, να καταλάβουν, να ανακαλύψουν μέσα στον άλλο, να αναμετρηθούν ως τα μύχια της σκέψης, μέσα σε μιαν από αυτές τις εναγώνιες και βουβές αναζητήσεις δύο όντων που, αν και ζουν μαζί, εξακολουθεί να αγνοεί το ένα το άλλο, αλλά που το ένα υποσιάζεται, οσμίζεται, караδοκει ασταμάτητα το άλλο.

Ύστερα, απότομα, πλησίασε κοντά κοντά και της πέταξε με χαμηλή φωνή:

«Έλα, ομολόγησε πως ήσουν ερωμένη του Βωντρέκ».

Εκείνη σήκωσε τους ώμους: «Τι κουτός που είσαι!... Ο Βωντρέκ μ' αγαπούσε, σίγουρα, όμως δε μ' έκανε ποτέ δική του..., ποτέ».

«Λες ψέματα, δεν είναι δυνατό» είπε εκείνος χτυπώντας το πόδι.

«Όμως έτσι είναι» του απάντησε ήρεμα.

Εκείνος βάλθηκε πάλι να βαδίζει· ύστερα, σταματώντας και πάλι, είπε:

«Εξήγησέ μου τότε, γιατί αφήνει όλη του την περιουσία σ' εσένα».

«Είναι πολύ απλό» είπε εκείνη νωχελικά. «Όπως έλεγες κι εσύ προ ολίγου, οι μόνοι φίλοι του ήμασταν εμείς, και ζούσε εξίσου στο σπίτι του και στο σπίτι μας, και τη στιγμή που έκανε τη διαθήκη του εμάς σκέφτηκε. Έπειτα, από αβροφροσύνη, έβαλε το όνομά μου στο χαρτί, αφού το όνομά μου του ήρθε, εντελώς φυσικά, την ώρα που έγραφε, για τον ίδιο ακριβώς λόγο που σ' εμένα έκανε δώρα κι όχι σ' εσένα, έτσι δεν είναι; Είχε τη συνήθεια να μου φέρνει λουλούδια, να μου δίνει, κάθε 5 του μηνός, ένα μπιμπελό, επειδή γνωριστήκαμε κάποια 5η του Ιουνίου... Το ξέρεις καλά. Εσένα δεν σου έδινε σχεδόν ποτέ τίποτα· δεν του περνούσε καν από το νου. Στις γυναίκες και όχι στους συζύγους προσφέρουν δωράκια. Ε, λοιπόν, σ' εμένα άφησε το τελευταίο του δώρο κι όχι σ' εσένα, τίποτα το απλούστερο».

Ήταν τόσο ήρεμη, τόσο φυσική, που ο Σερμπουά προς στιγμήν αμφέβαλε, αλλά είπε: «Έτσι είναι. Όμως αυτό θα κάνει πολύ κακή

εντύπωση. Οι πάντες θα πίστευαν πως κάτι τρέχει. Δεν μπορούμε να δεχθούμε».

«Τότε, λοιπόν, ας μη δεχθούμε, καλέ μου. Τούτο σημαίνει ένα εκατομμύριο λιγότερο για την τσέπη μας, αυτό είν' όλο».

Εκείνος βάλθηκε να μιλάει, όπως σκέφτεται κανείς φωναχτά, χωρίς ν' απευθύνεται άμεσα στη γυναίκα του.

«Μάλιστα, ένα εκατομμύριο —είναι αδύνατο—, θα χάναμε την υπόληψή μας —τόσο το χειρότερο—, θα 'πρεπε να μου είχε αφήσει εμένα το μισό, αυτό θα τακτοποιούσε τα πάντα».

Και κάθισε, σταύρωσε τα πόδια και βάλθηκε να πασπατεύει τις φαβορίτες του, όπως έκανε σε στιγμές μεγάλης περισυλλογής.

Η κυρία Σερμπουά είχε ανοίξει το καλάθι του εργοχείρου της, από το οποίο τράβηξε την άκρη ενός κεντήματος, και είπε ενώ άρχιζε να εργάζεται:

«Εμένα δε με νοιάζει. Πρέπει να το σκεφτείς εσύ».

Εκείνος έκανε πολλή ώρα ν' απαντήσει, κατόπιν είπε διστακτικά:

«Να, θα υπήρχε, ας πούμε, ένας τρόπος, αν μου παραχωρούσες παραδείγματος χάριν τη μισή κληρονομιά, με δωρεά εν ζωή. Είμαστε άκληροι, μπορείς να το κάνεις. Έτσι θα κλείσουν τα στόματα του κόσμου».

«Δεν καταλαβαίνω πολύ καλά, πώς θα κλείσουν τα στόματα του κόσμου;» τον ρώτησε με σοβαρότητα.

Εκείνος θύμωσε απότομα: «Είσαι πραγματικά ανόητη. Θα πούμε πως κληρονομήσαμε εξ ημισείας. Και θα είναι αλήθεια. Δεν είμαστε υποχρεωμένοι να εξηγήσουμε ότι η διαθήκη ήταν στο όνομά σου».

Εκείνη τον ξανακοίταξε με διεισδυτικό βλέμμα: «Όπως θέλεις, είμαι έτοιμη».

Τότε ο Σερμπουά σηκώθηκε και ξανάρχισε να περπατάει.

Έμοιαζε και πάλι να διστάζει, αν και το πρόσωπο του αχτινοβολούσε:

«Όχι... ίσως είναι προτιμότερο να αποποιηθείς εντελώς... είναι πιο αξιοπρεπές... ωστόσο... έτσι δε θα έχει κανείς τίποτα να πει... Οι πιο ενάρετοι άνθρωποι θα αναγκαζόντουσαν να κάνουν πίσω... Ναι, έτσι τακτοποιούνται τα πάντα...»

Στάθηκε μπροστά στη γυναίκα του: «Που λες, ελαφίνα μου, θα πάω μόνος μου στο συμβολαιογραφείο του κυρίου Λαμανέρ για να τον συμβουλευτώ και να του εξηγήσω το ζήτημα. Θα του πω ότι προτίμησες αυτή τη λύση από ευπρέπεια, για να μην μπορούν να κουτσομπολεύουν. Από τη στιγμή που αποδέχομαι το μισό αυτής της κληρονομιάς, είναι ολοφάνερο πως είμαι σίγουρος γι' αυτό που κάνω, πως είμαι ενήμερος της κατάστασης, πως τη θεωρώ ξεκάθαρη, άμεμπτη. Είναι σαν να σου 'λεγα: "Αποδέξου την κι εσύ, καλή μου, αφού την αποδέχομαι εγώ, ο σύζυγός σου". Ειδάλλως, αληθινά, δε θα 'ταν σωστό».

«Όπως θέλεις» πρόφερε απλά η κυρία Σερμπουά.

Εκείνος συνέχισε, μιλώντας τώρα με στόμφο: «Ναι, μοιράζοντας την κληρονομιά, όλα εξηγούνται πολύ εύκολα. Κληρονομούμε ένα φίλο που δε θέλησε να κάνει διάκριση ανάμεσά μας, δε θέλησε να μας ξεχωρίσει, που δε θέλησε να μοιάζει πως έλεγε: "Προτιμώ τον ένα ή τον άλλο μετά το θάνατό μου, όπως έκανα κι όταν ζούσα". Και να 'σαι βέβαιη, πως αν το 'χε σκεφτεί, αυτό θα 'κανε. Δεν σκέφτηκε, δεν πρόβλεψε τις συνέπειες. Όπως το 'πες τόσο καλά, σ' εσένα χάριζε πάντα τα δώρα του. Σ' εσένα θέλησε λοιπόν ν' αφήσει ένα τελευταίο ενθύμιο».

Εκείνη τον σταμάτησε έχοντας κάπως απαυδήσει: «Εντάξει, κατάλαβα. Δε χρειάζονται τόσες εξηγήσεις. Πήγαινε αμέσως στο συμβολαιογράφο».

«Έχεις δίκιο. Πηγαίνω» πρόφερε εκείνος κοκκινίζοντας, σαστισμένος ξαφνικά.

Πήρε το καπέλο του και, πλησιάζοντάς την, της πρότεινε τα χείλη για να τη φιλήσει, ενώ ψιθύριζε:

«Θα τα πούμε σε λίγο, χρυσή μου».

Ύστερα ο Σερμπουά έφυγε με χαρούμενο ύφος.

Και η κυρία Σερμπουά παράτησε το εργόχειρο της κι άρχισε να κλαίει.

